

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jerzy Andrzejewski

Protokolant: st. prot. sąd. Agnieszka Słuja-Goronska

Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald - Elżbiety Mleczak

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2017 r.

sprawy **M. S.**

oskarżonego z art. 158 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 29 grudnia 2016 r. wydanego w sprawie sygn. akt III K 252/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że obniża wymierzoną oskarżonemu karę do wysokości 8 (ośmiu) miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 (trzydzieści) godzin miesięcznie;
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w wysokości 50 zł oraz wymierza mu opłatę za drugą instancję w kwocie 180 zł.

Jerzy Andrzejewski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt:

III K 252/16, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu uznał oskarżonego M. S. za winnego popełnienia występku z art. 158 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania w tym okresie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin miesięcznie. Ponadto Sąd - na podstawie art. 46 § 1 k.k. - zasądził od oskarżonego na rzecz M. N. zadośćuczynienie w kwocie 3.000 złotych. Na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z § 14 ust 2 pkt 3 i 4 i ust 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu Sąd Rejonowy zasądził od oskarżonego M. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. N. kwotę 756 zł tytułem wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru oraz na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., Nr 49., poz. 233 z późn. zm.) zwolnił oskarżonego od uiszczenia opłaty i na

podstawie art. 624 § 1 k.p.k. od ponoszenia w pozostałym zakresie kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa (k. 171).

Wyrok w całości zaskarżył obrońca oskarżonego, który na zasadzie art. 438 pkt 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 4, 7 i 410 k.p.k. polegające na przekroczeniu swobodnej oceny materiału dowodowego, a w szczególności dowodu z opinii biegłych w zakresie osobowości oskarżonego, zeznań świadków odnoszących się do osobowości oskarżonego, jak i stosunku pokrzywdzonego do M. S., a w szczególności jego zachowania w miejscu pracy na terenie M. (...) co w konsekwencji miało wpływ na ocenę zachowania oskarżonego, a nadto na uznaniu za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy zeznań G. K. i P. U..

Ponadto obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił także - powołując się na art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wszelkie niewłaściwe zachowania ze strony pokrzywdzonych były tylko i wyłącznie subiektywną oceną oskarżonego, a nie wynikały z bezpośrednich działań P. K. i M. N. - co w konsekwencji miało wpływ na ocenę zachowań M. S.. Ponadto skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi także - powołując się na art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary i orzeczenie zbyt surowego środka kompensacyjnego.

Przy tak sformułowanych zarzutach obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w zakresie rozstrzygnięcia o karze i środku kompensacyjnym poprzez wymierzenie oskarżonemu kary w jej dolnych granicach wymiaru oraz zadośćuczynienia w kwocie odpowiadającej rzeczywistemu zakresowi cierpień.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez obrońcę oskarżonego pozwoliła na dokonanie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, a w konsekwencji na jego zmianę, jednak wyłącznie w zakresie wysokości kary wymierzonej M. S.. Zarzuty i argumenty podniesione przez skarżącego nie podważyły bowiem w żaden sposób ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie sprawstwa i winy obwinionego.

Wskazać przy tym należy, iż zgodnie z art. 423 § 1a k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w wypadku złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku w części odnoszącej się do niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też jedynie do rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu lub w części odnoszącej się do niektórych oskarżonych sąd może ograniczyć zakres uzasadnienia tylko do tych części wyroku, których wnioski dotyczą.

Biorąc pod uwagę, iż wniosek obrońcy oskarżonego obejmował jedynie żądanie sporządzenia uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 maja 2017 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVII Ka 466/17 w zakresie rozstrzygnięcia o karze Sąd Okręgowy ograniczył sporządzenie uzasadnienia przedmiotowego wyroku jedynie do rozstrzygnięcia o karze i środku kompensacyjnym.

Obrońca oskarżonego zarzuca, iż zarówno kara, jak środek kompensacyjny, orzeczone w stosunku do oskarżonego są rażąco niewspółmierne, swoje stanowisko w tym zakresie argumentując tym, iż Sąd I instancji dokonał wadliwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i jako kluczowe dla ustalenia wymiaru kary przyjął nieprzyznanie się przez oskarżonego do zarzucanego mu przestępstwa, nieprzychylnie dane uzyskane w toku przesłuchania od świadków, które z pozoru rysowały negatywny obraz M. S., pomijając przy tym kwestię zachowań oskarżyciela posiłkowego wobec oskarżonego na terenie sklepu (...) oraz okoliczność, że oskarżony nie był nigdy wcześniej karany. Skarżący zauważył także, że kara wymierzona oskarżonemu pierwotnie wyrokiem nakazowym niższa była od tej orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu pomimo, iż od czasu wydania wyroku nakazowego do czasu wyrokowania przez Sąd I instancji nie zaszły żadne negatywne zmiany w zachowaniu oskarżonego, które uprawniałyby Sąd I instancji do zmiany wymiaru kary.

Zauważyć przy tym należy, iż stanowisko skarżącego w zakresie rażącej niewspółmierności zasądzonej względem oskarżonego kary jedynie częściowo zasługiwało na uwzględnienie - co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia

i obniżeniem wymierzonej oskarżonemu kary do wysokości 8 (ośmiu) miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 (trzydzieści) godzin miesięcznie.

Zauważyć przy tym należy, iż zarzut rażącej niewspółmierności kary (jak i środka karnego) można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara – jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia – nie uwzględnia w sposób właściwy wszystkich istotnych okoliczności wiążących się z poszczególnymi dyrektywami i wskazówkami jej wymiaru, a inaczej mówiąc, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiące ustawową (art. 53 k.k.) zasadę sądowego wymiaru kary, zostały przekroczone i orzeczona kara w odczuciu społecznym jest karą niesprawiedliwą. Sąd Najwyższy, poprzez swoje orzecznictwo, starał się znaleźć „miarę” dla kryterium „współmierności”. Tak więc w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 listopada 1973 roku (sygn. akt III Kr 254/73, opublikowanym w OSNPG z 1974 r., z. 3-4) Sąd Najwyższy stwierdził, iż „rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 387 pkt 4 k.p.k. (odpowiadający art. 438 pkt 4 obecnie obowiązującemu k.p.k. – przyp. S.O.) zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można by było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji rewizyjnej, w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 50 k.k. (obecnie art. 53 k.k. – przyp. S.O.) oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego”.

Rażąca niewspółmierność wymierzonej kary zachodzi zatem wyłącznie wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane przestępstwo nie uwzględnia należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

W ocenie Sądu Okręgowego w Poznaniu analiza stanu faktycznego sprawy pozwala na stwierdzenie, iż popełniony przez oskarżonego czyn nie był drastyczny, oskarżony działał w głównej mierze sam, z nagrania monitoringu dokumentującego zdarzenie jednoznacznie wynika, iż mężczyzna współdziałający z oskarżonym działał jedynie w celu pomocy oskarżonemu, nie był prowodyrem całego zajścia, ani też nie został wynajęty w celu pobicia pokrzywdzonego. Podkreślić przy tym należy, iż czyn oskarżonego nosił znamiona odwetu za zwolnienie go z pracy przez pokrzywdzonego M. N.. Oskarżony chciał sprawę rozwiązać samodzielnie nie wynajął w tym celu „fachowego pomocnika”, w celu np. pobicia pokrzywdzonego w jego imieniu. Co więcej, na zmianę wyroku w przedmiotowym zakresie wpłynął także przebieg zdarzenia z dnia 6 września 2015 r., a mianowicie fakt, iż oskarżony uderzył pokrzywdzonego jedynie kilkukrotnie, nie zadając mu przy tym większych obrażeń i następnie udał się na pomoc koledze, który współtowarzyszył mu w pobiciu.

Zauważyć przy tym należy, iż argumentacja obrońcy oskarżonego w zakresie powoływania się na treść wyroku nakazowego wydanego w sprawie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż - zgodnie z art. 506 § 3 k.p.k. - w razie wniesienia sprzeciwu wyrok nakazowy traci moc a sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych. Co więcej zgodnie z art. 506 § 6 k.p.k. Sąd rozpoznający sprawę po wniesieniu sprzeciwu nie jest związany treścią wyroku nakazowego, który utracił moc. Mając na uwadze powyższe nie ma żadnych podstaw do kierowania się treścią wyroku nakazowego przy ustalaniu wymiaru kary zasądzonej oskarżonemu, zaś każdy z sędziów orzekających w niniejszej sprawie był w tym zakresie niezawisły i samodzielny.

Sąd odwoławczy w świetle powyższego doszedł do przekonania że, kara 1 roku ograniczenia wolności, z zobowiązaniem do wykonywania w tym okresie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie jawi się jako nadmiernie surowa i nieadekwatna do zaistniałych okoliczności zdarzenia. Z tych też względów – mając w dalszym ciągu na uwadze dyrektywy wymiaru kary wskazane w art. 53 k.k. oraz okoliczności obciążające i łagodzące - Sąd Okręgowy uznał za konieczną zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie orzeczonej kary do wysokości 8 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując oskarżonego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 godzin miesięcznie.

Jednocześnie Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów skarżącego jakoby orzeczony w stosunku do oskarżonego środek kompensacyjny w postaci zadośćuczynienia w kwocie 3.000 (trzy tysiące) złotych na rzecz pokrzywdzonego M. N. był rażąco zawyżony. Wskazać przy tym należy, iż w wyniku zaistniałego zdarzenia pokrzywdzony doznał nie tylko obrażeń fizycznych w postaci stłuczenia palca I stopy lewej, stłuczenia ściany klatki piersiowej oraz stłuczenia głowy, które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonego naruszenie czynności narządów ciała na czas nie dłuższy niż siedem dni, lecz zaistniałe zdarzenie wpłynęło także na jego stan psychiczny i wywołało u niego wymierne straty materialne. Nie sposób przy tym nie uwzględnić, iż w wyniku całego zajścia pokrzywdzony przebywał na zwolnieniu lekarskim przez okres 2 tygodni, zmuszony był do zasięgnięcia pomocy psychologa oraz miał problemy z wydawaniem poleceń pracownikom. Powyższe niewątpliwie świadczy o wystąpieniu po stronie pokrzywdzonego krzywdy wywołanej zaistniałym zdarzeniem. Mając na uwadze przytoczone okoliczności oraz uwzględniając postawę sprawcy, rażąco niskie pobudki kierujące jego postępowaniem, jak i stopień szkodliwości społecznej jego zachowania nie sposób, w ocenie Sądu Okręgowego uznać orzeczonego w stosunku do oskarżonego środka kompensacyjnego za zawyżony, zwłaszcza że pierwotne żądanie pokrzywdzonego opiewało na kwotę 7000 zł (k. 43).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę poza opisaną zmianą co do wysokości kary ograniczenia wolności nie znalazł w pozostałym zakresie, żadnych podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia i utrzymał je w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 627 k.p.k. obciążając nimi oskarżonego. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zwolnienia oskarżonego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, gdyż jest on osobą młodą i zdolną do pracy, z informacji przekazanych przez oskarżonego wynika, iż jest on obecnie zatrudniony i otrzymuje stały dochód. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 zł tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze oraz wymierzył mu zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. Nr 49, poz. 223 j.t.) opłatę za II instancję w kwocie 180 zł.

Jerzy Andrzejewski.